

Carl Sargeant AC/AM

**Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau a Phlant
Cabinet Secretary for Communities and Children**

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref MA/CS/0968/17

John Griffiths AC

Cadeirydd Y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau

21 Mawrth 2017

Annwyl John,

Diolch yn fawr am eich llythyr dyddiedig 28 Chwefror sy'n gofyn am wybodaeth ynghylch diffyg hawlio budd-daliadau a'r gwaith y mae Llywodraeth Cymru'n ei wneud i gefnogi a hyrwyddo undebau credyd yn dilyn cyfarfod y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau ar 8 Chwefror.

Budd-daliadau heb eu hawlio

Cyngor Da, Byw'n Well

Mae pobl ar draws Cymru'n wynebu nifer o heriau yn sgil yr amrywiaeth eang o ddiwygiadau lles sydd wedi effeithio ar bobl sy'n ennill incwm isel, teuluoedd, a'r rheini sydd fwyaf mewn angen. Mae'r gwasanaeth a ddarperir gan y Ganolfan Cyngor ar Bopeth drwy'r prosiect Cyngor Da, Byw'n Well yn enghraifft wych o'r cymorth sy'n cael ei gynnig i'r bobl sydd ei angen fwyaf. Un o nodau'r prosiect yw sicrhau'r incwm mwyaf posibl i bobl sy'n byw mewn ardaloedd difreintiedig ac sy'n debygol o ddioddef oherwydd yr effaith a gaiff tlodi ar eu hiechyd.

Mae'r prosiect Cyngor Da, Byw'n Well yn bwysig iawn. Yn ogystal â sicrhau'r incwm mwyaf posibl i deuluoedd, gan gynnwys y rheini sydd â phlant anabl, mae'n ceisio cyrraedd pobl drwy leoliadau gofal iechyd er mwyn darparu gwasanaeth mwy holistaidd i helpu'r rheini sy'n llai tebygol o ofyn am gyngor. Caiff ei ddarparu drwy 150 o leoliadau gofal iechyd sylfaenol ac eilaidd, gan gynnwys meddygfeydd a chlinigau cymunedol, ar draws pob un o'r 22 o awdurdodau lleol yng Nghymru.

Dyfarfwyd £2.2 miliwn i Gyngor ar Bopeth Cymru bob blwyddyn ers 2012 i weithredu'r prosiect hwn, gan ddarparu gwasanaethau cyngor wyneb yn wyneb mewn amrywiaeth o leoliadau iechyd. Mae'r presenoldeb lleol yn galluogi'r Ganolfan Cyngor ar Bopeth i gydweithio'n agos â sefydliadau anabledd ac awdurdodau lleol i sicrhau bod cyngor arbenigol priodol ar gael i deuluoedd sydd â phlant anabl. Mae hefyd yn annog pobl i hawlio budd-daliadau'r dreth gyngor a thai, yn ogystal â budd-daliadau eraill, yn enwedig y bobl a'r grwpiau hynny sy'n llai tebygol o'u hawlio.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Carl.Sargeant@llyw.cymru
Correspondence.Carl.Sargeant@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Ers dechrau'r prosiect yn 2012 tan fis Rhagfyr 2016, mae wedi helpu dros 88,000 o bobl gan gronni dros £92 miliwn o enillion a gadarnhawyd. Cytunwyd ar gyllid ar gyfer Cyngor ar Bopeth Cymru i barhau i ddarparu'r prosiect yn 2017/18.

Mae cyngor da yn rhan hanfodol o'r broses o wella profiad pobl sy'n byw yng Nghymru ac yn cyfrannu at nodau Strategaeth Tlodi Plant Llywodraeth Cymru, gan gynnwys atal profiadau niweidiol yn ystod plentyndod, y Strategaeth Cynhwysiant Ariannol ac Amcanion Cydraddoldeb 2016-2020 a nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, sy'n bosibl drwy'r pum ffordd o weithio.

Budd-daliadau heb eu hawlio

Nid yw Llywodraeth Cymru yn cadw gwybodaeth sy'n gyfatebol i'r hyn y mae'r Adran Gwaith a Phensiynau yn ei gyhoeddi ar y nifer sy'n hawlio budd-daliadau cysylltiedig ag incwm. Roedd yr Adran Gwaith a Phensiynau yn arfer cyhoeddi'r data hynny ar lefel Cymru gyfan. Fodd bynnag, ers Chwefror 2012, nid yw'r dadansoddiad daearyddol hwnnw wedi'i gyhoeddi fel rhan o'r set ddata honno. Mae'r amcangyfrifon diweddaraf a gyhoeddwyd o'r nifer sy'n hawlio budd-daliadau cysylltiedig ag incwm ar lefel Cymru gyfan yn ymwneud â blwyddyn ariannol 2009-10. Er bod yr amcangyfrifon hyn wedi dyddio erbyn hyn, maent yn dangos - ar gyfer Cymhorthdal Incwm, Lwfans Cyflogaeth a Chymorth (cysylltiedig ag incwm), Budd-dal Tai a Budd-dal y Dreth Gyngor - bod y gyfran o'r rheini cymwys sy'n hawlio'r budd-daliadau hynny bron yr un fath yng Nghymru ag ydyw mewn mannau eraill yn y Deyrnas Unedig (DU). Ar gyfer Lwfans Ceisio Gwaith (seiliedig ar incwm), mae'r gyfran sy'n hawlio yn uwch nag ydyw mewn mannau eraill yn y DU, ond ar gyfer Credyd Pensiwn, mae'r gyfran o'r rheini cymwys sy'n hawlio yn is nag ydyw mewn mannau eraill yn y DU.

Mae Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi wedi cyhoeddi data diweddarach (2014-15) ar y nifer sy'n hawlio credydau treth yng Nghymru. Mae'r amcangyfrif canolog ar gyfer 2014-15 yn dangos cyfradd o 90% ar gyfer y llwyth o achosion sy'n hawlio budd-daliadau yng Nghymru, sydd ychydig yn uwch na'r gyfradd yn y DU (86%). O ran cyfradd y nifer sy'n hawlio credydau treth, yr amcangyfrifon canolog yw 96% ar gyfer Cymru a 92% ar gyfer y DU.

Cynhwysiant Ariannol

Mae'r Undebau Credyd yn bartneriaid allweddol er mwyn cyflawni nodau'r Strategaeth Cynhwysiant Ariannol a gafodd ei chyhoeddi ym mis Mawrth 2016. Rydym yn parhau i gydweithio'n agos â'r Undebau Credyd wrth weithredu'r Strategaeth a'r Cynllun Cyflawni ar gyfer Cynhwysiant Ariannol. Caiff y sector ei gynrychioli ar y Grŵp Llywio Cynhwysiant Ariannol ac mae'n cymryd rhan lawn yn y broses hon.

Mae'r Undebau Credyd yn ganolog i'n hymdrechion i hyrwyddo cynhwysiant ariannol. O'r cyllid presennol gan Lywodraeth Cymru a roddwyd i'r Undebau Credyd, roedd ychydig dros £20.4 miliwn wedi'u darparu ar ffurf benthyciadau i dros 25,000 o aelodau a oedd wedi'u hallgáu'n ariannol rhwng Ebrill 2014 a Medi 2016. Mae hynny'n helpu i ddangos y rôl y mae'r Undebau Credyd yn ei chwarae.

O ran cyllid ar gyfer y dyfodol o Ebrill 2017 ymlaen, rwy wedi bod yn glir bod yn rhaid i'r cymorth a roddir i'r Undebau Credyd barhau i fynd i'r afael ag allgáu ariannol. Ym mis Ionawr, roeddwn wedi cymeradwyo cyllid o £422,334 ar gyfer cynllun grant seiliedig ar wneud cais ar gyfer Undebau Credyd sy'n ceisio cymorth gan Lywodraeth Cymru yn ystod 2017-18. Bydd y cynigion a gaiff eu hariannu o 1 Ebrill 2017 yn helpu Undebau Credyd i barhau i gefnogi aelodau sydd wedi'u hallgáu'n ariannol, a chyflawni camau penodol a amlinellir yn y Cynllun Cyflawni Cynhwysiant Ariannol. Gallai'r prosiectau llwyddiannus gyfrannu at gynyddu cynaliadwyedd yr Undebau Credyd hefyd drwy gynyddu nifer yr aelodau, gan gefnogi'r amcanion a nodwyd yn Strategaeth Undebau Credyd Cymru. Rwy'n awyddus i annog gweithio ar y cyd, ac felly bydd prosiectau cydweithredol yn cael eu blaenoriaethu.

Dros y misoedd diwethaf rwy wedi ysgrifennu i gwmnïau yn y sector preifat, gyda'r bwriad o annog didyniad cyflog ar gyfer y gweithlu. Mae hynny'n ffordd bwysig o gael aelodau newydd, ac yn helpu'r Undebau Credyd i fod yn fwy cynaliadwy yn yr hir dymor. Byddaf yn parhau i gydweithio â'r Undebau Credyd, er mwyn codi eu proffil ar draws y sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector.

Mae sector yr Undebau Credyd yng Nghymru wedi'i drawsnewid dros y 15 mlynedd ddiwethaf. Ers y flwyddyn 2000, mae nifer o aelodau Undebau Credyd wedi cynyddu o 10,000 i dros 75,000 erbyn hyn. Yn ystod y cyfnod hwnnw, mae Undebau Credyd Cymru wedi cryfhau ac wedi proffesiynoli eu gwasanaethau'n syfrdanol. Yr uchelgais nawr yw datblygu'r gwaith da sydd eisoes wedi'i wneud.

Yn gywir

Carl Sargeant AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau a Phlant
Cabinet Secretary for Communities and Children